

SFÂNTUL CUVIOS ARSENIE DE LA PRISLOP

SCRIERI INEDITE

Ediție tipărită cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte
† Nestor
Episcopul Devei și Hunedoarei

Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei
2025

CUPRINS

Cuvânt înainte7

I Predici și schițe de predici

1. Învierea	15
2. De Înviere.....	17
3. Unde mai sunt limbile de foc ?	19
4. Pogorârea Sfântului Duh.....	19
5. Schimbarea la Față.....	25
6. Iisus Hristos: „Calea, Adevărul și Viața”	28
7. Iisus, motivul revoluției ultime	29
8. Cine e Iisus ?	30
9. Profetii mesianice.....	32
10. Săptămâna Patimilor	34
11. „Vina” lui Iisus.....	40
12. „Doi sau trei împreună...”	44
13. Știm că de la Dumnezeu suntem.....	46
14. Ceva despre cunoașterea de Dumnezeu	48
15. Pilda Semănătorului	50
16. Haina de nuntă	51
17. Datoria.....	53
18. Orbia fără leac.....	55
19. Demonizații din Gherghesa.....	58
20. Demonizații din Gadara	63
21. Ioan despre Iisus și Iisus despre Ioan.....	67
22. Păstorii și oile.....	72
23. De sfinții apostoli Petru și Pavel	76
24. Sfântul apostol Petru	83
25. Pomelnicul necazurilor lui Pavel	84
26. Despre sfântul apostol Toma.....	86
27. Sfântul Gheorghe și problema păcii.....	87
28. Pentru pace !	88
29. Despre durerile oamenilor.....	91

30. Despre lupta postului cu relele.....	97
31. Necazurile oamenilor	102
32. Nu știm totul despre suferință	106
33. Maica Domnului	107
34. Copiii lui Dumnezeu și copiii păcatelor.....	109
35. Sfânta Treime în om.....	111
36. Ziua tuturor sfinților.....	115
37. Duhul Rusaliilor.....	118
38. Schițe de predici.....	121-153

II Note și însemnări

1. Viziunea din gară	157
2. Pâinea și Adevărul sunt condițiile existenței omenești	158
3. Revelația și fericirile Apocalipsei	162
4. Atenție la „Tatăl nostru”	171
5. Rugăciune	176
6. Iubitorul de oameni și Judecătorul lor	177
7. Credința este dar al Duhului Sfânt.....	178
8. La „Îmbogățirea în Duhul Sfânt”	181
9. Copilărie și sfințenie	183
10. Duhul este Cel ce dă viață.....	184
11. Duhul Sfânt este Duhul creștinismului	186
12. Însemnări din războiul nevăzut.....	187
13. În vederea mântuirii.....	193
14. Mici începuturi.....	196
15. Întrebarea tânărului despre viața veșnică.....	205
16. Terminologie	206
17. Câteva repere	207
18. Creștinismul, ca a doua creație a lumii	209
19. Soarta sufletului după moarte.....	211
20. Argumentele lui Dumnezeu	212
21. Raționament: natura și harul	213
22. Rațiunea	214
23. Explicarea picturii de la biserica din Drăgănescu.....	215
24. Între două convingeri	232
25. Comentariu la sculptura lui Brâncuși.....	239
26. Ceva despre vise	240
27. Cu această dragoste.....	241

III Scrisori și sfaturi duhovnicești

1. Viața lui Iisus și cartea vieții noastre	245
2. Părintelui Ieronim	245
3. Binecuvântare de Crăciun 1968	246
4. Când Dumnezeu este comoara ta	248
5. Prea Sfințite Stăpâne	249
6. Început de scrisoare dogmatică despre preoție	250
7. Privitor la „cruțarea de sine”	254
8. O mărturisire	255
9. Îndrumare	255
10. Temeiul sau Temelia noastră harică	257
11. Fragment de scrisoare I	257
12. Fragment de scrisoare II	258
13. Scrisoare către monahii I	259
14. Scrisoare către monahii II	262
15. Declarație	269
16. Adresă și referat I.P.F. Patriarh Justinian	271
17. Scrisoare către M și I	279
18. Din învățăturile date unei persoane	281
19. Cine caută adevărul nu mai numără părerile	282
20. Povățuiri duhovnicești	285
21. Scrisoare către un fiu duhovnicesc	288

IV Antropologie

1. Note	299
2. Câteva cunoștințe cu privire la conviețuirea în căsătorie	310
3. Conflictul între generații	315
4. Repere	321
5. Precizări de noțiuni	325
6. Omul n-a prea fost văzut între factorii lui specifici	328
7. Porunca: „creșteți și vă înmulțiți”	329
8. „Când se vor desfrâna nu se vor înmulți”	330
9. La definiția păcatului	334
10. Căuta cineva „rădăcina durerilor”	335
11. O cât mai deplină sănătate	336
12. Cu privire la greșelile de conviețuire	337
13. Trupul și crucea	341

14. „O antropologie hristologică.....	346
15. Consemnarea unei discuții	348
16. Prezentul nostru e viitorul unui trecut.....	356

V Fragmente

1. Am fost la o sfințire.....	359
2. Privitor la vorbă și tăcere	360
3. Mai multe sunt furtunile.....	361
4. După citirea din „Scară”	362
5. Istoric pe scurt.....	363
6. Din sfinții Părinți.....	369
7. Despre rugăciune	372
8. Nașterea lui Iisus.....	373
9. Trepte. Scară	374
10. Bine și rău	379
11. O mamă cu colivă pentru fiul său.....	385
12. Veacurile de aur.....	392
13. A fi creștin	395
14. Ordinea creației.....	497

VI Postfață

1. Școala duhovnicească a Părintelui Arsenie Boca.....	405
--	-----

VII Facsimile

	411
--	-----

1. Cuvânt de binecuvântare la ediția 2019	489
2. Cuvânt înainte la ediția 2019	495

ÎNVIEREA

Ca să ne dăm seama cât de adânc a pătruns în oameni faptul Învierii lui Iisus, e destul să pomenim o simplă întâmplare.

I. Iisus Fiul lui Dumnezeu a mai fost pe pământ între oameni:

- Când a venit la Avraam și l-a binecuvântat de urmași. Avraam petrecându-L, s-a târguit chiar cu Dumnezeu pentru scăparea Sodomei.

- Când S-a luptat cu Iacov. (Era noapte și Iacov nu-L cunoștea că-l Dumnezeu).

II. „Dacă ești om, în viața ta trebuie să te lupți cu Dumnezeu, precum s-a luptat Iacov. Ferice de tine, dacă Dumnezeu va câștiga lupta. Și vai, dacă vei învinge tu pe Dumnezeu și dacă vei rămânea singur pe câmpul de luptă. Deoarece în chipul acesta nu tu ai învins, ci moartea”.¹

III. Un alt Iacov însărcinat cu lichidarea afacerilor lui Dumnezeu pe pământ, ține, în fața unei foarte numeroase adunări, o strălucită cuvântare, de câteva ceasuri, „dovedind” – chipurile – că nu este Dumnezeu.

Și fiind încântat de cuvântarea sa și de „temeinicia” dovezilor, vru să mai dea o dovadă. Drept aceea dete îngăduire, ca acela care se va simți în stare să-l contrazică, are 5 minute liber să o facă în fața adunării.

Din mulțime se desprinsese un preot, umilit la chip, dar cunoscător de oameni și cu flacăra credinței în inimă.

- Ai grijă; n-ai decât 5 minute!

- E și prea mult, răspunse preotul.

Ajuns în fața mulțimii, se produse un freamăt.

Și, începu cea mai scurtă cuvântare, așa:

- **Fraților!**

Hristos a înviat!

Și toată sala răspunse:

- Adevărat a înviat!

Ce-a urmat nu mai interesează.

Faptul dovedește însă esențialul: în străfundurile omului e o reacțiune existențială față de negație, față de moarte.

IV. „Hristos a înviat – înseamnă: într-adevăr Dumnezeu există.

Hristos a înviat – înseamnă: într-adevăr există lumea cerească,
lumea reală și fără de moarte.

Hristos a înviat – înseamnă: viața este mai tare decât moartea.

¹ Nicolae Velimirovici, *Cugetări despre bine și rău*, Tipografia „Cugetarea” București, 1939, p. 135.

Hristos a înviat – înseamnă: răul este mai slab decât binele.

Hristos a înviat – înseamnă: toate nădejtile bune ale omenirii sunt îndreptățite.

Hristos a înviat – înseamnă: toate problemele vieții sunt pe deplin dezlegate.

Toate problemele vieții sunt dezlegate, parabolele principale și grele sunt lămurite, cătușele întunericului și ale tristeții sunt sfărâmate, fiindcă: Hristos a înviat!”¹

Iată ce înseamnă a fi ucenicul Idealului întrupat: peste toate tristețile veacului de-acum, a fi martor, cu prețul vieții, al învierii ființei omenești, la destinația ei de obârșie!

*

„Spiritul nu poate muri. El s-a retras doar în sine, lăsând lumea din afară în stăpânirea altor puteri. Poate că aceasta constituie o tactică a spiritului, pentru ca răul să ajungă la ultimile lui consecințe și astfel îndreptarea să fie radicală și liber voită.” (I. Todoran)

Hristos a înviat! – însemnează că viața aceasta are un sens și lumea o explicație.

De la Învierea Domnului a plecat revoluția care a cuprins lumea.

Toate religiile neamurilor pământului mărturisesc nemurirea sufletului; mărturisesc o viață fericită pierdută.

Iisus ne-a arătat-o dovedindu-ne-o cu învierea din morți.

¹ Nicolae Velimirovici, op. cit. pp. 247-248.

DE ÎNVIERE

Corupția libertății lui Adam, de la bine la rău, a adus și firii pierderea nepătimirii sau a nemuririi și așa a apărut stricăciunea firii.

Stricăciunea aceasta a firii vrând Domnul să o îndrepteze a luat asupra-Și firea pătimitoare, muritoare a omului, dar împodobită cu nesticăciunea voinței libere. „Și așa a devenit prin fire, din pricina trăsăturii pătimitoare, păcat, pentru iubirea de oameni, dar necunoscând păcatul din aplecarea voii, datorită statorniciei neschimbabile a voinței Sale libere. El a îndreptat trăsătura pătimitoare a firii prin nesticăciunea voii Sale libere, făcând din sfârșitul trăsăturii pătimitoare, adică din moarte, începutul prefacerii spre nesticăciunea cea după fire.” Acesta ar fi înțelesul locului de la II Corinteni 5,21.

„Și precum printr-un om, care și-a mutat de bunăvoie libera alegere de la bine, s-a săvârșit în toți oamenii prefacerea firii din nesticăcioasă în stricăcioasă, tot așa, printr-un Om, Iisus Hristos, care nu și-a mutat libera alegere de la bine, s-a săvârșit în toți oamenii restabilirea firii din starea de stricăciune în cea de nesticăciune.”¹

Iisus a luat asupra-Și, pe nedrept, plata păcatului meu: firea muritoare și moartea, din iubirea de oameni. Pentru aceasta Dumnezeu I-a dat biruința asupra morții: învierea și nesticăciunea trupului, pe care le-a câștigat pentru toți oamenii.

*

Învierea este biruința asupra morții. Cea mai mare tristețe a vieții întoarsă în cea mai mare bucurie.

Hristos a înviat, prin urmare nu se termină totul cu mormântul.

Areopagul înțelepciunii antice n-a vrut nici să audă despre înviere. E curios că și după douăzeci de veacuri rațiunea tot reacționară a rămas învierii. Filosofia n-a primit până acum decât puțin din patrimoniul Revelației. Astfel n-a primit până acum decât personalismul, libertatea. Dar persoana omenească încă nu e văzută decât în categoriile rațiunii și în cadrul naturii decăzute. Persoana încă nu are în filosofie perspectiva transcendenței, încă nu e văzută în lumina învierii. Filosofia motivează rezerva sa cu faptul că atunci ar deveni religie, și ea ține la autonomia ei.

„... De-ai ști să vezi moartea în trecut; zic în trecut, adică fără prezent și viitor. Prezent și viitor n-are decât în necredincioși.

¹ Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Răspunsuri către Talasie*, întrebarea 42, în Filocalia, vol. III, ed. II-a, Sibiu, 1947.

Moartea care neconținut te amenință să-ți ia trupul, nu-ți va părea mai de temut decât vântul, care te amenință să-ți ia pălăria. Precum capul continuă să existe și fără pălărie, așa vei cunoaște că sufletul poate să existe și fără trup”¹.

„Nu poți deveni om mare, până ce nu te socotești mort. Nu poți deveni om mare, în niciun loc din lume și în nicio situație în societate: în primul rând, până ce nu te temi de tot cel ce este mai mic decât Dumnezeu; în al doilea rând până ce nu iubești pe tot cel ce este mai mic decât Dumnezeu și în al treilea rând, până ce nu te obișnuiești să socotești moartea ta ca ceva ce a fost, nu ca ceva ce urmează să fie.”²

¹ Nicolae Velimirovici, *Cugetări despre bine și rău*, Tipografia „Cugetarea” București, 1939, p. 29.

² Ibidem, p. 22.

UNDE MAI SUNT LIMBILE DE FOC?

Rusalii – 17 iunie 1962

Întrucât cu vreo 10 ani în urmă mi-am pus aceeași întrebare, la Oradea, însemnând ceva răspunsuri, sunt sigur că, nici atunci, nici acum, n-am găsit răspunsul.

Față de realitățile supreme, noi am pierdut și comportamentul și răspunsul, de aceea mă tem că m-oi găsi printre cei ce n-au răspuns, tocmai fiindcă multe sunt lucrurile pe care le știu.

Ziua Cincizecimii – Ziua întemeierii Bisericii – Ziua Sfintei Treimi. Ziua „focului” spiritual care a strămutat 12 oameni din fricoși în curajoși, din neștiutori în învățați și înțelepți, din neputincioși în făcători de semne și minuni.

De ce în aceste zile de pe urmă Duhul Sfânt nu mai face la fel?

Nici în veacul al IV-lea, veacul sfântului Ioan Gurădeaur, Duhul Sfânt nu mai făcea semnele din Ziua Cincizecimii. Iată răspunsul lui:

„Se știe că pentru pruncia neamului omenesc și pentru noutatea creștinismului Duhul Sfânt a lucrat la început mai tare, mai vădit, mai darnic. Când se sădește un pom de obicei se pune și un par de sprijin lângă el, ba se mai leagă iarna și cu o îmbrăcăminte de trestie, ca să nu-l roadă iepurii. Acum creștinismul e un pom mare, puternic, din roadele căruia se îndulcesc toate neamurile, de aceea nu-i mai trebuie parul de sprijin sau legătura de trestie, adică semne și minuni.”

Adevărat că „puterile”, „semnele”, „minunile”, și celelalte „7 daruri ale Duhului Sfânt”, să fie neesențiale?

Credința cuiva e mai de preț când e fără semne și minuni: „Că Mă văzuși Tomo, crezuși; fericiți cei ce **n-au văzut** și au crezut!”¹

Cu un cuvânt simțurile, care percep minunile, nu sunt cel mai de laudă sprijin al credinței, sau, în orice caz, nu sunt decât sprijinul prunciei în credință. Iar cum firea omenească nu iese cu ușurință din stadiul prunciei, de aceea se depreciază credința și se leagă de copilărie sau de bătrânețe, când aceasta iarăși dă în mintea copiilor.

¹ Ioan 20,29.

Și peste tot Duhul Sfânt nu vrea să constrângă libertatea oamenilor (deși nu există libertate unde domnesc patimile în fire, întrucât oamenii zic „libertate” la însușirea de-a se putea **și împotrivi** lui Dumnezeu). Deci Duhul Sfânt nu silește neghina să se facă grâu, cel mult să se coacă grâul.

Toți sunt de acord că acest dar al facerii de minuni – deși dar al Duhului Sfânt – nu este necesar credinței. „Mulți îmi vor zice în ziua aceea: Doamne, au doar nu în numele Tău am scos demoni, am tămăduit boli, am înviat morți? – Duceți-vă de la Mine, lucrători ai nedreptății și ai fărădelegii, căci nu vă știu pe voi!”¹ Duhul Sfânt și-a drămuț darurile pentru o cu totul altă pricină a neputinței omenești: pentru că omul nepurificat întâi de patimi, printr-o îndelungată nevoiță a lepădării totale de sine, oricând poate cădea în cea mai subțire, deci cea mai primejdioasă slavă deșartă, sau părere de sine că **el** face și drege semne și minuni. Adevărat că pentru desăvârșita lepădare de sine e necesară trecerea prin moartea fizică și spirituală. Adică să fii omorât desăvârșit ca persoană fizică și omorât și spiritual, adică lepădat de Dumnezeu în iad.

Dacă poți trece probele acestea fără să înnebunești, adică **atârnarea de Dumnezeu să nu se rupă**, atunci te-ai izbăvit de „eu” (egoism, suportul patimilor) și vei vedea **învierea din morți**, căci viața aceasta moarte este și temniță a lui Dumnezeu, o mare iluzie și o tristă realitate, față de ce realitate este învierea.

Până ce Dumnezeu nu „umple” toată ființa noastră, definitiv, până ce nu ne îndumnezeim irezistibil, în condițiile vieții acesteia pătimase, nu ne putem apăra și nu putem fi apărați de căderi luciferice. Sfinții au fost ținuți în infirmități și neputințe deși străluceau de lumină dumnezeiască, ca totuși posibilitatea sfințeniei să fie arătată și în lumea aceasta.

Deci așa de stricați am ajuns, atât de subtil e spinul morții în spiritul nostru, încât realmente facem imposibilă lucrarea Duhului Sfânt „cu putere” în viața zilelor noastre.

Deși „în El trăim, ne mișcăm și suntem”² totuși, în zilele de pe urmă, **alții** vor trebui să vie, de pe celălalt tărâm al existenței, să reafirme credința vie în Dumnezeu, și să o dovedească cu propria lor înviere din moartea la care vor fi supuși și din care îi va învia Dumnezeu, ca un preluțiu al învierii celei de obște, cu care se va sfârși veacul de acum.

Duhul Sfânt fiind „foc” aprinde, așa-zicând, tot „cuprinsul” ființei, deci și impuritățile, astfel aceia de care s-a lepădat Iisus pe cum că nu-i

¹ Matei 7,22-23.

² Faptele Apostolilor 17,28.

cunoaște, **știa**u că au făcut semne în numele Lui. Duhul **a lucrat** cu putere într-înșii, dar a aprins și slava lor deșartă, ceea ce le-a fost spre pierzare.

Dacă s-au restrâns darurile Duhului Sfânt, dacă înșiși credincioșii găsesc că puterile nu mai au rost în sprijinul credinței, e semn că ne-am depărtat de Dumnezeu și nu mai avem „știința mântuirii”¹, ci un „duh de toropeală”².

Sfinții n-au fost **conștienți** de sfințenie, ci de păcătoșenie. **Când Cel Sfânt se apropie de tine te vezi păcătos**; când cel mincinos se apropie de tine „te vezi” sfânt. Așa se deosebesc credincioșii de înșelați.

*

Jocul cu focul.

Oamenii mari au un „foc” – focul descoperit de ei sau prins din stihiiile naturii. Focul și roata sunt cele mai mari descoperiri ale omului. Pe ele se întemeiază civilizația: puterea focului transformată în mișcare circulară.

Dacă până mai ieri citeam povestea lui Prometeu, care, pentru folosul oamenilor, a furat focul din cer și a fost pedepsit de zei să-i mănânce vulturii ficatul, apoi astăzi oamenii cu adevărat au furat focul din cer, reușind să desprindă din echilibru energia fantastică ce stă la temelia lumii văzute.

Mâine 18 iunie se petrece una din cele mai temerare experiențe cu focul, furat din vistieriile de taină ale firii.³

Platon scrie că pricina pentru care s-a scufundat continentul Atlantida a fost că „oamenii au întrebuințat rău puterile ce li s-au dat”.

De unde putem ști că experiența de mâine nu ar putea declanșa o reacție în lanț în straturile superioare ale atmosferei și să se întâmple, **când nimeni nu se așteaptă**, împlinirea celor scrise: „Atunci cerurile pieri-vor cu vuiet mare, stihiiile (elementele chimice) arzând se vor desface și pământul și lucrurile de pe el vor arde de istov”⁴. O explozie atomică nu putea fi descrisă mai clar, de cum a făcut-o, inspirat de Duhul Sfânt, sfântul apostol Petru. Și când?

¹ Romani 10,2 și Luca 1,77.

² Romani 11,8.

³ 1962, anul cu cele mai multe teste nucleare, 140 de teste într-un singur an, S.U.A, U.R.S.S, Marea Britanie, Franța. Criza rachetelor din Cuba – timp de 14 zile în octombrie 1962, lumea s-a aflat la un pas de un război nuclear.

⁴ II Petru 3,10.

„Ziua Domnului vine așa, ca un fur, în puterea nopții (– noaptea e vremea necredinței). Atunci când vor zice: **pace și liniște!** atunci fără de veste dă peste ei pieirea...”¹.

Toți vorbesc de pace, toți o propun sau o impun.

Facem conferințe de pace dar facem și experiențe atomice. Viclenia minții omenești are și ea un capăt.

Nu poți avea pe pământ pace câtă vreme ești în război cu Dumnezeu, „Domnul păcii și Părintele veacului ce va să vie”².

Dar dacă mâine e ultima zi și știința, cu chibritul ei, pune capăt dihoniei omenești?

¹ I Tesaloniceni 5,2-3.

² Isaia 9,5.

POGORÂREA SFÂNTULUI DUH

Prăznuim Pogorârea Sfântului Duh, ca pe-o amintire a unui fapt istoric... deși El e etern același, contemporan cu toată creația până la finalul ei.

N-a fost trimis în aceeași evidență și putere și pretutindeni.

Proorocii Vechiului Testament prin Duhul Sfânt au „văzut” venirea lui Hristos în trup. Dar numai prin Iisus Hristos ne-a venit cunoștința Duhului. Adică suntem și noi conștienți de acțiunea Lui în conștiința și mintea noastră și prin El vedem pe Hristos: Lumina lumii, și de la Duhul Sfânt avem puțința de-a avea Lumina vieții veșnice. Sau mai clar: putem vedea viața aceasta prin altă lumină, prin Lumina lui Hristos. El are cea mai exactă concepție despre lume și viață, întrucât El le-a făcut și prin energia Duhului Sfânt se țin în existență și în rost.

În capul în care este o rațiune luminată de har nu este nici un conflict între știință și Dumnezeu; dimpotrivă, conflictul este în capul nostru, când nu știm lucrurile cum trebuie. În această privință suntem mereu în neștiință cu cât „avem” mai multă știință. O cufundare în infinitul mic biologic e tot așa de infinită ca și explorarea universului: nu avem ce are Autorul lor: puțința de-a le crea din nimic.

Și totuși unii „pururea stau împotriva Duhului Sfânt”¹, deși „în El trăim, ne mișcăm și suntem”².

Energiile din natură sau energiile create de știință sunt oarbe, spectaculare și apocaliptice.

Duhul Sfânt însă e o energie conștientă de sine și potențează și conștiința și știința omului. Știe toate limbile pământului și tot graiul făpturii, știe întocmirea tuturor lucrurilor și căile stelelor. În univers sunt forțe mai puternice decât gravitația universală și mai străbătătoare decât razele cosmice. Totuși nu deranjează libertatea omului.

Libertatea de conștiință e un dar special al lui Dumnezeu dat omului, ca prin el să crească până la desăvârșire. Dar tot prin acest dar te poți pune și împotriva lui Dumnezeu, dându-ți impresia că Dumnezeu nici n-ar fi, ci că „dumnezeu” ești tu. La acest punct de cumpănă libertatea se pierde și omul cade în haos, în „păcatul împotriva Duhului Sfânt”.

Răzvrătirea împotriva lui Dumnezeu e retragerea Duhului Sfânt și cufundarea conștiinței în întunericul orgoliului luciferic.

¹ Faptele Apostolilor 7,51.

² Faptele Apostolilor 17,28.